در «قاب‌کوچک» بخوانید:
زوج‌های خاطره‌ساز تلویزیون

درباره حمیدرضا صدر که در ۶۵ سالگی از بین ما رفت
مردی که خود فوتبال بود

۴

جام جم

www.jamejamdaily.ir

روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران

شنبه ۲۶ تیر ۱۴۰۰ | ۶ ذی‌الحجه ۱۴۴۲ | ۲۰ صفحه | سال بیست‌و دوم - شماره ۵۹۸۹ | استان تهران و البرز ۲۵۰۰ تومان - دیگر استان‌ها ۱۵۰۰ تومان | Saturday - July 17, 2021

کارشناسان سیاسی، اقتصادی و اجتماعی معتقدند یکی از مهم‌ترین بحران‌های خوزستان، خلأ مدیران باکفایت، مقتدر و انقلابی در این خطه است

استان خوزستان مرد میدان می‌خواهد

۲

گزارشی از پخش نشدن قسمت هفتم سریال «زخم‌کاری» و حواشی پیش‌آمده برای آن

تعویق برای تبلیغ

۱۱-۱۰

بررسی عملکرد ۸ ساله سازمان تامین اجتماعی در گفت‌وگو با کارشناسان این حوزه

تامین نسبتا سیاسی!

۲۵ تیر در تقویم به نام روز بهزیستی و تامین اجتماعی ثبت شده است، روزهای پایانی دولت دوازدهم هم فرصت مناسبی است تا نگاهی به عملکرد دولت تدبیر و امید در حوزه تامین اجتماعی و بهزیستی داشته باشیم. هر چند وقتی پای حرف کارشناسان این حوزه می‌نشینید، متوجه می‌شوید که چالش‌های تامین اجتماعی محدود به یک دولت نیست و به نوعی ادامه مشکلاتی است که از پیش وجود داشته، هر چند نمی‌توان از نقش عملکرد دولت‌ها در چگونگی حل این مشکلات هم گذشت...

۱۸

حامد عسکری در «گالری میرداماد» این هفته، روایتی تصویری دارد از سفر به مدینه و مکه؛ شهرهایی که این روزها خلوت‌تر از همیشه هستند

ما به قربان تو رفتیم و همان‌جا ماندیم

۲۰

در ستایش نیم‌قرن قصه‌گویی

گفت‌وگو با عذرا وکیلی، تهیه‌کننده و گوینده برنامه رادیویی «سلام کوچولو» درباره ۵۰ سال قصه‌گویی برای کودکان

عکس: چاوش همایونی | جام‌جم | ۶-۷

بیشتر بخوانید

انصراف سعد حریری از تشکیل کابینه، منجر به بحران‌های دوباره در شهرهای لبنان شده است

تکرار نقشه‌های آمریکا در بیروت

۸

گفت‌وگو با معاون وزیر صمت و رئیس سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی

صنایع کوچک می‌توانند تحریم را بی‌اثر کنند

۳

سیل در آلمان و بلژیک ۱۱۸ کشته و ۱۳۰۰ ناپدید برجای گذاشت

سیل مرگ اروپا را غافلگیر کرد

۱۹

همه‌چیز در مورد شهرآورد کسل‌کننده در یک‌چهارم نهایی جام حذفی

صعود کم‌هیجان

۱۷

یادداشت

اسم رمز عملیات غرب علیه لبنان

سعید غفاری

رئیس دفتر سابق نمایندگی سازمان صداوسیما در لبنان

لبنان اگر دیر زمانی به عروس خاورمیانه و کشور سپید معروف بود، امروز اما کشوری است با بحران‌های ریز و درشت و نگرانی‌های فزاینده در قبال آینده‌ای مبهم. انفجار بندر بیروت در سال گذشته میلادی، آخرین تصویری است که از این کشور کوچک و زیبا رسانه‌ای شد. در پی آن، انفجار هولناک که به استعفای دولت پیشبرد امور حسن دیاب منجر شد، از حدود ۱۱ ماه پیش سعد حریری مکلف شد دولتش را برای سامان دادن به وضعیت لبنان تشکیل دهد.

اما سعد حریری با طولانی کردن فرآیند معرفی کابینه‌اش و چشمداشت به بازیگران خارجی موثر در لبنان، با استعفایش برای دومین بار، این کشور کوچک و زیبا را که امروز با بحران فراگیر اقتصادی و اجتماعی مواجه است، وارد مرحله جدیدی از چالش‌های ساختاری و مسائل غیرقابل پیش‌بینی کرد.

فرزند سرمایه‌دار رفیق حریری، نخستین بار وقتی در سفر به عربستان، استعفایی اجباری و البته سینمایی انجام داد، در نهایت از مسیر فرانسه به لبنان بازگشت و همچون یک قهرمان پوشالی از سوی دولت و ملت مورد استقبال قرار گرفت.

پشت صحنه‌های آن استعفای اجباری که غرور لبنانی را لکه‌دار کرد و اخبار درز پیدا کرده در رسانه‌ها از آن رویداد بی‌مانند هنوز جذاب، غیرقابل باور و تماشایی و خواندنی است.

در آن زمان، بهانه برجسته حریری برای استعفا، قدرت و دخالت حزب‌ا... در دولت بود؛ موضوعی که همان زمان مشخص شد دیکته سعودی‌ها و البته آمریکایی‌ها برای وی به حساب می‌آمد. این بار اما استعفای حریری در حالی صورت گرفت که بحران سیاسی در لبنان، این کشور را به بحران اقتصادی کشانده و این کشور با کمبود شدید سوخت، دارو، افزایش قیمت دلار و افزایش قیمت کالاهای اساسی مواجه است.

استعفایی که متفاوت از قبل بیشتر شبیه رمز عملیات برای حیات سیاسی لبنان محسوب می‌شود و احتمالا می‌توان آن‌را بخشی از یک سناریوی خارجی درباره این کشور به حساب آورد؛ موضوعی که روزها و هفته‌های آینده صدق و کذب آن‌را مشخص خواهد کرد.

از منظر تحلیلگران منطقه‌ای با محور قرار دادن تشکیل یا عدم تشکیل دولت اصلاحات، دو سناریو از ابتدا متصور بود.

سناریوی نخست: فشار بر جریان ۸ مارس شامل حزب‌ا...، جنبش امل و جریان ملی آزاد و دیگر گروه‌های مرتبط با آنها به گونه‌ای که سبب شود از مواضع خود در قبال ترکیب دولت آینده لبنان عقب‌نشینی کنند و دولت اصلاحات را بپذیرند.

تهدیدهای آشکار فرانسه طی هفته‌های اخیر و فشار تحریم‌های آمریکا طی چند ماه گذشته در سطح سیاسی و اقتصادی در مسیر همین سناریو بوده است. از طرفی آنها با طراحی عملیات رسانه‌ای مشخص علیه جریان ۸ مارس و به‌خصوص حزب‌ا...، تلاش کرده این جریان را مقصر اصلی مسائل لبنان و بحران فراگیرش معرفی کنند.

سناریوی دوم: این‌که در صورت عدم موافقت رئیس‌جمهور با کابینه پیشنهادی نخست‌وزیر مکلف یا عدم توافق طرفین، سعد حریری باید از تشکیل دولت استعفا کند. در این صورت با استمرار و افزایش بحران اقتصادی نارضایتی‌های عمومی در لبنان افزایش خواهد یافت.

اکنون سناریوی دوم تحقق یافته است. بر این مبنا فرانسه و آمریکا، بحران اقتصادی و سیاسی موجود را تا زمان برگزاری انتخابات مجلس آینده لبنان تداوم خواهند داد تا از آن بتوانند استفاده مناسبی کنند.

آنها به‌دنبال آن خواهند بود تا از یک‌سو با کمک‌های اقتصادی موقت به لبنان، خود را به‌عنوان منجی خارجی کشور معرفی کنند که در صورت روی کار آمدن دولت مورد نظر آنها، بحران اقتصادی و معیشتی رفع خواهد شد و از سوی دیگر حزب‌ا... و جریان ملی آزاد را مسؤول بحران اقتصادی و تداوم وضعیت سیاسی فعلی معرفی کنند تا در نهایت بتوانند اکثریت پارلمان آینده لبنان را به دست بگیرند.

دیدگاه

درس‌هایی از قطعنامه ۵۹۸

علی فهیم‌دانش

کارشناس حقوق بین‌الملل

طی ۴۳ سالی که از انقلاب اسلامی می‌گذرد، سه مذاکره مهم بین‌المللی را می‌توان به‌عنوان بازه‌هایی زمانی سیاست خارجی کشورمان ترسیم کرد. نخست مذاکراتی است که در الجزایر و پس از تسخیر لانه‌جاسوسی بین ایران و آمریکا و با میانجیگری دولت الجزایر صورت گرفت و به انعقاد بیانیه‌های الجزایر ۱۹۸۱ ایران و آمریکا منجر شد؛ سندی حقوقی و الـزام‌آور که به دعـاوی متعدد آمریکایی‌ها علیه ایران در دادگاه‌های آن کشور پایان داد (و به جای آن دعاوی در دیوان داوری ایران و آمریکا در لاهه مطرح شد، دیوانی که هنوز پس از ۳۹ سال مشغول رسیدگی به دعاوی است) و همچنین واشنگتن رسما متعهد شد در امور داخلی ایران مداخله نخواهد کرد (تعهدی که هیچ‌گاه به آن پایبند نبوده و بارها آن را نقض کرده است).

رویداد دوم، پذیرش قطعنامه ۵۹۸ توسط ایران در ۲۷ تیر ۱۳۶۷ و مذاکرات صلح در ژنو بین ایران و عراق با میانجیگری سازمان ملل بود؛ تفاهمی که با اصرار و تأکید جمهوری اسلامی ایران و هیات مذاکره‌کننده، تمامی خواسته‌های ملت از جمله مشخص شدن و اعلام متجاوز یعنی صدام حسین و بازگشت به مرزها محقق شد و حتی یک وجب از خاک این مرز و بوم در دست دشمن باقی نماند که در تاریخ ایران بی‌نظیر است.

سومین رویداد نیز مذاکرات منجر به صدور قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت و برجام بود که همراه با تصویب آن هر قطعنامه پیشین صادره علیه ایران که متضمن تحریم‌های بین‌المللی مرتبط با موضوع هسته‌ای ایران بود، ملغی شد. آمریکا در این خصوص در زمان ترامپ با نقض اساسی آن، رسما از برجام خارج شد و بارها تلاش کرد بدون رعایت تکالیف خود از حقوق پیش‌بینی شده در آن استفاده کند و سال‌ها با دامن زدن به ایران‌هراسی ضمن محروم کردن تهران از استیفای حقوق خود، غیرقانونی و غیرمشروع و ظالمانه، بر دامنه تحریم‌ها افزود و آن را سیاست فشار همه جانبه خواند.

در هشت سال گذشته، دولت محترم راهبردهایی را باعناوینی همچون دیپلماسی حقوقی، دیپلماسی چندجانبه و منطقه قوی، سرلوحه فعالیت وزارت خارجه قرار داده بود. تدابیری که هر کدام از آنها با انتقادات جدی و بنیادینی توام بوده و در عمل نیز ناکارآمدی خود را نشان داد. از تقابل با راهبرد ایران قوی که مورد عنایت جدی نظام قرار داشته و تنها راه پیش پای ملت ایران یاد شده تا چندجانبه‌گرایی که سوی لیبرالیسم افراطی آمریکا نه در معرض خطر، بلکه به ورطه نابودی انجامید. درباره دیپلماسی حقوقی، که بارها طی هشت ساله گذشته مورد استناد قرار گرفت، آیا مسؤولان سیاست خارجی باید از طرفداران پروپاقرص حقوق بین‌الملل باشند یا این‌که حقوق بین‌الملل به مشابه ابزاری است برای تحقق منافع ملی حداکثری کشورمان؟ این بستر فرصتی ایجاد می‌کند که کشورها به صورت فعال در ایجاد قواعد حقوقی نقش داشته باشند. به‌لحاظ وجود چنین بستری، بدون تردید باید از هر اقدامی که حتی شائبه اولویت منافع ملی بر توسعه و تدوین حقوق بین‌الملل را دارد، حذر کرد زیرا توسعه‌ای که اتباط چندانی با منافع ملی کشور نداشته باشد، در موارد متعدد به زیان کشور خواهد بود.

درنگ

الزامات گردشگری در دولت جدید

محمد قادری

روزنامه‌نگار

حوزه گردشگری را می‌توان یکی از پیشران‌های اساسی بخش معیشت و اقتصاد کشور در نظر گرفت که در صورت شکوفایی، علاوه بر ایجاد تحرک در بخش‌های مختلف نه‌تنها حلقه تولید ثروت را از انحصار خارج کرده و به امر مهم تمرکززدایی کمک خواهد کرد، بلکه به ذخیره منابع راهبردی کشور منجر خواهد شد.

گرچه در دوران کرونا بازار گردشگری در همه جای دنیا از رونق افتاده اما با نگاهی به سال‌های قبل از کرونا می‌توان گفت صنعت گردشگری توان به دوش کشیدن بخش مهمی از درآمدهای ارزی کشور و رونق‌بخشی به کسب و کارهای ریز و درشت در داخل را دارد. گرچه این حوزه، طی سال‌های گذشته تا حدود زیادی از حاشیه به متن اقتصاد ایران وارد شده اما بی‌تردید همچنان نیازمند توجه ویژه در سیاستگذاری، پشتیبانی و اجراست. مدیریت برنامه‌محور و هوشمندانه در حوزه گردشگری علاوه بر ارزآوری، به دلیل رونق‌بخشی به زنجیره‌ای از مشاغل اعم از مراکز گردشگری، مراکز اقامتی، حمل‌ونقل، خرده‌فروشی‌ها، سوغات، صنایع‌دستی و... ضمن تغییر ریل دولت از استفاده از منابع ارزی مبتنی بر خام‌فروشی می‌تواند به اشتغال‌زایی و توانمندسازی گروه‌های بسیاری از مردم در تأمین معیشت کمک کند و طبعا به درآمدهای مالیاتی دولت نیز کمک شایانی کند. بر این اساس، این حوزه را می‌توان یکی از پیشران‌های اساسی بخش معیشت و اقتصاد کشور در نظر گرفت که در صورت شکوفایی، علاوه بر ایجاد تحرک در بخش‌های مختلف نه‌تنها حلقه تولید ثروت را از انحصار خارج کرده و به امر مهم تمرکززدایی کمک خواهد کرد بلکه به ذخیره منابع راهبردی کشور منجر خواهد شد. با توجه به ارتباط تنگاتنگ حوزه گردشگری با حوزه سیاست خارجی، به نظر می‌رسد دولت سیزدهم با اعلام سیاست کلان «ارتباط با همه کشورها» به عنوان خط‌مشی اصلی خود در سیاست خارجی، از لحاظ نظری خود را برای بهره‌برداری حداکثری از همه ظرفیت‌های موجود در این حوزه آماده کرده است. ارتباط خوب ایران با کشورهای منطقه و همسایه و اشتراکات فرهنگی با آنها، این امکان را به وجود آورده است که دولت آینده با افزایش تعاملات سیاسی و تجاری، در بستر گردشگری نیز بتواند از ظرفیت‌های معطل‌مانده این حوزه بهره لازم را ببرد.

در این زمینه ضروری است دولت سیزدهم با توجه به ظرفیت‌های موجود در کشور اقدامات لازم به منظور رفع موانع ساختاری و تسهیل شرایط برای علاقه‌مندان بخش خصوصی جهت ورود به این حوزه را فراهم کرده و در عین ضابطه‌مندی از بروکراسی‌های خسته‌کننده و البته انحصارزا عبور کند. ایجاد زیرساخت‌های پذیرش گردشگر از دیگر مواردی است که دولت سیزدهم باید به آن توجه ویژه داشته باشد. تامین و تجهیز و ارتقای امکانات زیرساختی برای افزایش کیفیت مقصدهای گردشگران خارجی در داخل می‌تواند یکی از مواردی باشد که کمک زیادی به افزایش رضایت گردشگران داشته و در طولانی مدت به بیشتر شدن میل و رغبت سفر به ایران کمک کند.

ایران به واسطه تنوع آب و هوایی، تکثر زیست‌بوم‌ها و همچنین تعدد مکان‌های تاریخی و مذهبی، مقصد ورود گردشگران با اهداف و سلایق مختلف است. در کنار این موارد، در سال‌های اخیر به دلیل رشد و پیشرفت ایران در حوزه سلامت بسیاری از مردم دیگر کشورها و به‌خصوص کشورهای همسایه برای استفاده از خدمات درمانی و پزشکی به ایران سفر می‌کنند. این ظرفیت‌های متنوع گردشگری برای بسیاری از کشورهایی که جزو مقصدهای مهم گردشگری دنیا هستند، وجود ندارد. پس دولت سیزدهم باید با سیاستگذاری آینده‌نگر و همه‌جانبه از این ظرفیت در راستای رشد اقتصادی و بهبود مناسبات بین‌المللی و گسترش روابط فرهنگی، تجاری و سیاسی خود استفاده کند.

خبر

لاوروف: ماموریت آمریکا در افغانستان شکست خورد

سرگئی لاوروف، وزیر خارجه روسیه ماموریت ایالات متحده در افغانستان را «شکست‌خورده» توصیف کرد.

به گزارش فارس و به نقل از خبرگزاری روسی اسپوتنیک، وی در گفت‌وگو با خبرنگاران اعلام کرد باوجود تلاش‌های جو بایدن، رئیس‌جمهور آمریکا برای این که نشان دهد آنها پس از به نتیجه رسیدن ماموریتشان در حال خروج از افغانستان هستند، اما همه متوجهند در واقع ماموریت ایالات متحده در افغانستان شکست خورده است.

رئیس دستگاه دیپلماسی روسیه افزود: حتی مردم در خود آمریکا هم آن را به این شکل می‌بینند. او در ادامه گفت: داعش و القاعده مواضع خود را در افغانستان تقویت کرده‌اند و تولید مواد مخدر و قاچاق آن در این کشور در بالاترین حد قرار دارد. لاوروف سپس با بیان این که حدود ۹۰ درصد از عرضه جهانی مواد مخدر از افغانستان سرچشمه می‌گیرد، افزود: تصور می‌شود تولید مواد مخدر یکی از منابع اصلی درآمد طالبان و سایر گروه‌ها در افغانستان است. ژاین دیپلمات روس اظهار کرد: با وجود خروج آمریکا از افغانستان، مسکو آماده ادامه کار با واشنگتن و پکن و همچنین سایر کشورهایی است که می‌توانند بر اوضاع در افغانستان اثرگذار باشند. او اضافه کرد ایران و هند ممکن است در آینده به «چارچوب سه‌گانه» کشورها برای کار روی افغانستان اضافه شوند.

وزیر خارجه روسیه تاکید کرد: مسکو علاقه‌مند به هرج و مرج در افغانستان نیست نه فقط به این دلیل که ممکن است به کشورهای دیگر سرایت کند، بلکه به این خاطر که خواستار خوبی مردم افغانستان است. برای دستیابی به صلح در این کشور لازم است همه طرف‌ها سر میز مذاکره حاضر باشند، از جمله اعضای طالبان که اخیراً برای بحث درباره اوضاع افغانستان پس از خروج آمریکا، به مسکو سفر کردند. وی در ادامه گفت: همه تلاش ما در جهت ایجاد فضای گفت‌وگو به شکلی است که در نهایت به حل و فصل سیاسی در افغانستان منتهی شود. لاوروف پیشتر درباره خطر گسترش ناآرامی در افغانستان به کشورهای همسایه، هشدار داده و گفته بود اوضاع در این کشور به سرعت رو به وخامت است.